

Iz srednješolske službe. C. kr. profesor na državni realki v Idriji Janko Krajec je pridelen prvi državni gimnaziji v Ljubljani za leto 1915/16, ker je profesor Ivan Grafenauer na dopustu.

Z idrijske realke. Iz Idrije nam poročajo: Dijaki so poslali našim vojakom 127 zavojev božičnih daril. — Na slavnostni priredbi v proslavo cesarjevega jubileja dne 2. decembra 1915 so zbrali dijaki za »Rdeči križ« 21 K 10 vin. Pri tej priliki so imeli slavnostne govore tovariš E. Gangl, začasni ravnatelj prof. J. Kuželički in prof. dr. A. Snoj. — Zavod je podpisal 1600 K III. vojnega posojila. — Dijaki so doslej vedno z veliko vnemo in z najlepšimi uspehi delovali ob vseh zbiralnih v vojne in vojnopomožne namene. — Sedanje redne tedenske zbirke dijakov kažejo pravo domovinsko požrtvovalnost. — Če pomislimo, da razpolaga večina idrijskih dijakov le s skromnimi in najskromnejšimi sredstvi, moramo reči, da je to delo idrijske realke, posvečeno domovini in njeni hrabri vojski, vidni dokaz patriotskega mišljenja dijakov in učiteljskega zbora.

V pokoj je stopil dr. J. M. Klimesch, profesor na ljubljanski prvi državni gimnaziji, ter dobil tem povodom naslov šolskega svetnika.

V osmi činovni razred so premeščeni s 1. januarjem profesorji dr. Pavel Kozina in Franc Verbič na I. državni gimnaziji v Ljubljani, Jakob Teršan na II. državni gimnaziji v Ljubljani, Josip Germ na državni gimnaziji v Novem mestu, Anton Koželj, dr. Janko Šlebing, dr. Ernst Geinsberger in dr. Andrej Puschnig na državni realki v Ljubljani.

Kranjske vesti.

Friderik Krašovec.

Dne 29. decembra pret. l. je umrl v Ljubljani v mladeniški dobi 21 let tovariš **Friderik Krašovec**, vnet, mnogo dobrega obetajoč slovenski učitelj. Njegovo mlado življenje je ugasnilo po dolgotrajni, mučni bolezni. Domovini še niso dozoreli sadovi z drevesa njegovega življenja — vse je še kipele v cvetovih in nadah, a rana smrt je vse kruto uničila. — Bodi ljubemu mlademu tovarišu blag spomin!

Alica Schmalčeva.

V Monakovem je za božične praznike preminula tovarišica **Alica Schmalčeva** — učiteljica na mestni dekliški nemški ljudski šoli v Ljubljani, stara 36 let. — Bila je ljubezniva koleginja in dobra učiteljica. — Ljub ji bodi spomin!

Poslanec Fran Povše. Nena doma je dne 4. t. m. v Ljubljani umrl državni in deželni poslanec, komercialni svetnik **Franc Povše**. Gredoč po mestu, je hipoma oslabil, a še preden so ga prepeljali domov, je umrl. Pokojnik je bil sicer že nad 70 let star, a do zadnjega čila, živahen in delaven. Še na dan njegove smrti je izšel izpod njegovega peresa članek o živilih. Komercialni svetnik Povše je mnogo let deloval v slovenski javnosti in si pridobil resničnih zaslug za kmetijstvo. Že ko je bil ravnatelj goriške kmetijske šole, je posegel v političko življenje in preselivši se na Kranjsko, deloval vestno za korist dežele na različnih mestih. Bil je mnogo let in do svoje smrti predsednik kmetijske družbe, deželni in državni poslanec in član kmetijskega sveta. Dvanaest let je bil tudi deželni odbornik kranjski in čeprav pristaš druge stranke, vedno lojalen kot politik in človek ter je rad tudi političkemu nasprotniku izkazal uslugo. Med kmetijskim ljudstvom je bil jako popularen, a tudi v meščanskih krogih je užival splošne simpatije. — Iz prepričanja je cenil delo učiteljstva in šole, in če bi šlo po njegovi volji, bi imeli na Kranjskem že davno temeljito regulirane plače. — Poslanec Povše, ki ni do nikogar gojil sovraštva, je bil stisk tovarišice Wessnerjevih, katerih dve, Ana in Josipina, službujeta na Štajerskem, Marija pa je nadzorovalna dama dekliškega liceja v Ljubljani. Tem naše sožalje! — Blagemu možu pa bodi tudi med nami ohranjen prijazen spomin!

Troštova 50letnica. Med prvimi je čestital »Tovarišev« urednik v dolgem listu in završil tako-le: Hitim, da Ti med prvimi čestitam k Tvoji petdesetletnici. Prijazna usoda, prijaznejša od dose-danje, naj Te nam ohrani še mnogo let, da boš v bodočnosti srečnejše in zadovoljnejše tudi sam kaj žel od — svoje setve. — Tovariš Janko Leban se ga je spomnil z mično pesemco, ki jo je priobčil »Učit.

Tov.» v 19. števil. — Prijatelj in sošolec Albin Štrekelj, učitelj in župan v Škocjanu pri Divači, mu je pisal med drugim: Zasluzni križ dobiš, saj se že leta zbira iz srčne krvi, iz ljubezni slov. mlade, in je vsako leto gotovo vsaj za eden nezgorljivi briljant bogatejši. Junaško naprej za narod in slovensko mladino! — Sosed Črnagoj z Barja mu je poslal fotografijo očaka Abrahama ter poleg čestitke pristavil modro in pametno: Želim Tebi in sebi, da Ti morem čez 30 let poslati še fotografijo — Sare. — Iz St. Jerneja je pisal čestiti starina celo vpokojenih kranjskih učiteljev, tov. Janez Saje, tudi med drugim: Dal Bog, da boste v takih letih še kakor jaz mogli težave učiteljske lahko prenašati! Seve, gotovo v zasluženem pokoju, ko boste utrjeni morali deliti usodo z Vam s. poždravom vdanim J. S. — Več si tov. Trošt gotovo niti sam ne želi, v svoji znani skromnosti pa gotovo ne sreče 80letnega vpok. učitelja, čeprav s Saro in križem!

—r— Učiteljice-samaritanke. Krasno poslopje c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani je od začetka svetovne vojne velika bolnica za naše ranjene in obolele junake. Le majhen prostorček je ostal rezerviranim učiteljicam ženske obrtne šole, Klementini Hrovatinovi, Ani Schmiedovi in Filomeli Senekovičevi (Marija Veharjeva je bila svoj čas pridružena vojni akciji obrtnega pospeševalnega zavoda v Ljubljani), ki tukaj s svojimi učenkami že 16 mesecev vzdržujejo atelje za krpanje starega in za napravljanje novega vojaškega perila. — Dasi so prostovoljno posvetile svoje moči temu blagemu činu človekoljubnosti, dasi imajo tukaj dan za dnem polne roke dela, vendar to še ni bil višek njihovega patriotskega čuvstvovanja. Ker imajo venomer priliko videti, kako kruto ravna vojna z mladim življenjem, so zaželele olajšati telesne bolečine z dobrotinami darili, ki imajo primerno veliko tolažilne moči. In dobila so se zlata srca, ki so darovala obilo, denarja in blaga, vse pa so nabrale učiteljice-samaritanke s svojimi učenkami. Same so potem kupile, kar utegne razveseliti trepečega vojaka-junaka, same so napravile zavitke (v vsakem so bili 3 žepni robci, par nogavic, 25 cigaret, 10 razglednic, 1 svinčnik, 1 škatlica užij. Na razpolago je bilo toliko (1477 K 30 vin. galic in 2 jabolki) in same delile ta darila. denarja, 7400 cigaret, 3 škatle tobaka za cigarete, 12 ducatov žepnih robcev, 3 steklenice ruma in nekaj peciva), da so na sv. Stefana dan lahko obdarovale samo v državni obrtni šoli 263 ranjencev. Nadstrežniki so dobili 12 zavitkov z žepnimi robci, nogavicami in cigaretami, strežniki pa 40 zavitkov cigaret. Poleg tega so dobili ranjenci v rezervni bolnici na Viču 18 velikih zavitkov, njih strežniki pa 61 zavitkov cigaret. V rezervni bolnici v domobranski vojašnici na Poljanski cesti so razdelile med ondotne ranjence 120 velikih zavitkov. Na Silvestrov večer so pogostile v državni obrtni šoli 200 ranjencev in bolnikov s punčem in pecivom, povrhu pa je dobil vsak še 25 cigaret. Za njih strežnike je bilo ta večer pripravljenih 1800 cigaret. Po računih, ki jih lahko vsakdo pregleda v ateljeju c. kr. državne obrtne šole, je ostalo navzlic obilim stroškom še 231 K 88 vin. denarja, ki se bo porabil v tešilo ranjenim junakom prihodnjih slavnih bojev. — Tako plemenito in požrtvovalno delo naših vrlih učiteljic se pač samo hvali. Čast jim!

—r— Povišanje. Tehnik **Stanko Dimnik**, sin našega ljubljanskega tovariša Jakoba Dimnika, je bil z Novim letom imenovan za poročnika v c. in kr. železniškem polku. — Tovariš **Josip Špenko**, učitelj v Leskovcu, je imenovan za poročnika v alpskem polku.

—r— Potnina. Na zadnji seji občinskega sveta v Ljubljani se je po poročilu občinskega svetnika tovariša Antona Likozarja zvišala potnina v Ljubljani stanujočemu učnemu osebju mestne ljudske šole na Barju od 200 K na 400 K v 10 dekurzivnih obrokih z ozirom na to, da morajo te osebe dnevno hoditi na Barje, do čim dobiva katehet, ki prihaja tja le dvakrat na teden, 330 K.

—r— Prva mestna šola v Ljubljani je zabijala dne 17. pret. m. žrebce v mestni »Brambni ščit«. Zabijanja se je udeležilo pod nadzorstvom svojih učiteljev vseh 528 učencev, ki so zložili za sklad v podporo vdov in sirot v vojni padlih ali ohromelih vojakov 11 K 10 vin. Za božičnico vojakom na bojnem polju so pa darovali učenci prve mestne deške ljudske šole 445 zavitkov razne vsebine. Iz daril učencev je podpisalo šolsko vodstvo 300 kron 3. vojnega posojila; učiteljstvo te šole je podpisalo 400 K in starši učencev pa nad 12.000 kron. Bakra in mesinga je nabrala mladina prve mestne šole sedem velikih zabojev, med tem 49 kuhinjskih možnarjev.

—r— Ponovljena zbirka kovin, oziroma bakra in medu je imela v Ljubljani jako povoljen uspeh. Pri tej patriotski akciji zaposleni ljudsko-šolski učenci višjih razredov so nabrali 14 zabojev kovin v skupni teži 1134 kg. Od teh je bilo 4 zaboje bakra, 10 zabojev pa medu. Zbirka se je že odposlala na Dunaj.

—r— Umrla je na novega leta dan v Ljubljani gospa **Ana Korbarjeva**, stara 85 let, mati tovariša Avgusta Korbarja, nadučitelja v Preserju. — Bodi blagi ženi in skrbni materi ljub spomin! — Tovarišu Korbarju naše iskreno sožalje!

—r— Z Bohinjske Bistrice. Krajevni pomožni odbor je od svoje precejšnje glavniče, za katero so takoj v pričetku vojne požrtvovalno nabirali občinski odborniki, prav umestno določil 300 K za potrebno obleko ubožnih šolskih otrok. V ta namen je neimenovani tukajšnji dobrotnik dodal še 100 K, tako da se je s tem že nekaj otrok obleklo.

—r— Častno kolajno za 40letno zvesto službovanje je podelil deželni predsednik tovarišu **Josipu Zajcu**, nadučitelju v Velikem Gabru. — Naj se naš vrli tovariš še mnogo let veseli tega odlikovanja!

—r— Cesarju zvesti slovenski mornarji. Prva mestna deška šestrazrednica v Ljubljani je prejela to-le pismo: Cenjeni gospod ravnatelj! Kakor smo brali, imate 2. decembra veliko slavnost v čast našega čestitega vladarja. Tudi mi ljubljanski mornarji z Nj. Veličanstva ladje »Nadvojvoda Friderik« se veselimo tu na našem lepem Jadranskem morju na ta dan. Zvesto vdani našemu ljubemu cesarju, stražimo pogumno in neustrašeno naše lepo morje proti lakomnemu Lahu, ki ga ne dobi nikdar, ker ga čuvamo cesarju zvesti slovenski mornarji. Jako nas veseli, ker se tudi naša lepa Ljubljana spominja našega čestitega vladarja. Tudi mi ga hočemo razveseliti z našo gotovo zmago. Živela naša lepa domovina Avstrija! Lep pozdrav vsem gospodom učiteljem in učencem! — Slovenski mornariški podčastniki. (Podpisi). — To pismo je lep dokaz, kako z navdušenjem se nekdanji učenci, ki so sedaj v nevarni, a častni službi, spominjajo svoje šole in svojih učiteljev. Od teh jim je bil vžgan ogenj, ki danes gori v njihovih srcih!

—r— Jubilejska samopomoč. Dne 2. dec. l. l. je umrl tovariš **Janko Jančič**, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani, ki je bil član društva »Jubilejska samopomoč«. Ker je društveni predsednik mobiliziran, sem kot njegov namestnik v smislu § 3. društvenih pravil izplačal zakonitim dedičem **504 krone**. Vsled tega pozivljam vse člane, da plača vsak za Jančičev smrtni slučaj v smislu § 4. tekoma enega meseca **2 kroni**. Hkrati plačaj vsak član v smislu § 5. za leto 1916 v rezervno podporno zalogo **2 kroni** članarine. Ker so vsled vojne društveniki neznankokje razkropljeni, zato se to pot ne bodo razpošiljale poštne položnice (čeki), ampak plačaj vsak član 4 K 6 vin. po poštni nakaznici na naslov: »Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

Ljubljana, 20. decembra 1915.

Jakob Dimnik,
podpredsednik.

—r— Za »Učiteljski konvikt« so potom celjske učiteljske zadruge plačali letnino pro 1915 sledeči tovariši: 1. Pavlovič Ivan, učit., Videm 2 K. 2. Knapič Janko, naduč., Videm 2 K. 3. Černej Lud., naduč., Griže 2 K. 4. Žgajner Matko, naduč., Blagovna 2 K. 5. Pogačnik Franc, uč., St. Vid Grobelno 2 K. 6. Gnus Anton, naduč., Dol-Hrastnik 2 K. 7. Viher Leop., naduč., St. Janž na V. g. 2 K. 8. Puc Fani, uč., Sv. Jurij ob Pes. 2 K. 9. Gorup Jos., naduč., Polenshak 2 K. 10. Pristovšek Fran, uč., Zalec 2 K. 11. Wudler Rud., naduč., Li-boje 2 K. 12. Scheligo Stefanija, uč., Rajhenburg 1 K. 13. Sumer Hinko, uč., Šmarje 2 K. 14. Rajšp Josip, naduč., Ormož 2 K.

—r— Iz ljudskošolske službe. Ker je odšel učitelj **Alojzij Novak** v vojno službo, je nameščena na prvi deški mestni šoli v Ljubljani kandidatinja **Gabrijela Sadarjeva** kot suplentinja. Ker je nadučitelj **Henrik Paternost** zaradi bolezni na dopustu, je nastavljen na šoli v Senožečah **Angela Sila**, dosedaj provizorična učiteljica v Kalu. V Kalu pa je nameščena kot provizorična učiteljica kandidatinja **Kristina Šturmovca**. Ana Krapševa je pripuščena k brezplačni praksi na prvi mestni deški šoli v Ljubljani, na osemrazredni pri Sv. Jakobu v Ljubljani **Angela Žorčeva** in v Gor. Logatcu **Ivana Kramer-Leilerjeva**. Ker je odšel nadučitelj **Josip Zupančič** v črnovojniško službo, je nameščena v Prečni za suplentino **Marija Sušnikova**. Hedvika Schweigerjeva je imenovana za provizorično učiteljico v Čatežu. — Brezplačno sme poučevati kot poizkusna kan-

didatinja na nemški mestni osemrazrednici v Ljubljani izprašana učiteljska kandidatinja **Terezija Sustersičeva**. — Ker je odšel nadučitelj **Fran Silvester** v vojno službo, je nameščena na ljudski šoli v Bohinjski Bistrici za suplentino kandidatinja **Marija Javorškova**, ki je dosedaj službovala v Spodnji Šiški. Učitelj **Alojzij Blenkuš** v Starem Kotu je odšel v vojno službo, zato je nameščena na tamkajšnji šoli za suplentino **Matilda Ogrizkova**. Kandidatinja **Andrejana Flajsova** je nameščena za suplentino na deški ljudski šoli v Ribnici. Kandidatinja **Julijana Spitzerjeva** je pripuščena k brezplačni praksi na ljudski šoli v Gornjem Logatcu. Na osemrazredni nemški mestni dekliški šoli v Ljubljani je ustanovljen nov paralelni razred, zato je nameščena tam kot suplentinja kandidatinja **Marija Smoličeva**. — Ker je obolela učiteljica **Ida Papula**, je nameščena v Grosupljem na dvorazrednici suplentinja **Otil. Krišcheva**. — Kandidatinja **Angela Lombardjeva** je nameščena kot suplentinja na osemrazredni dekliški šoli v Spodnji Šiški. Ker je odšel učitelj **Viktor Lapajnar** v črnovojniško službo, je nameščena v Notranjih Goricah provizorična učiteljica **Marija Petričeva** iz Borovnice. V Zagradcu je nameščena kot suplentinja **Marija Lapajnetova**, ker je nadučitelj **Henrik Lobe** odšel v vojaško službo. — Deželni šolski svet je vzel na znanje vstop **Pavline Leskovičeve** v brezplačno prakso na dekliški šoli v Spodnji Šiški. — Na šestrazredni ljudski šoli na Viču pri Ljubljani sta nameščeni za suplentini **Julijana Toplikarjeva** in **Zlata Levstikova**. Kandidatinja **Franja Žorčeva** je nameščena za suplentino v Žalni; **Julijana Hribarjeva** pa v Kresnicah. Kandidatinja **Marija Šaplova** je nameščena za suplentino v Gornjem jezeru, poučevala bo tudi v Otoku. Ker je odšel nadučitelj **Alojzij Marok** v vojno službo, je nameščena v Dol. Nemški vasi kandidatinja **Pavla Štrumljeva** za suplentino.

—r— V spomin padlemu tovarišu učitelju Andreju Suhadolniku. Odprla se je zemlja in sprejela v svoje naročje njegga, ki jo je tako ljubil — svojo ljubljeno mater Slovenijo. Zakaj si odšel od nas, dragi Andrej, zakaj si nas zapustil? A zaman vse prošnje, zaman vse solze, njega ni! Odšel si v bojni grom, braniti svojo domovino, klical Te je bojna tromba, a poklical Te je tudi tromba Njega, pri katerem sedaj bivaš, ovenčan s palmovo vejico za zasluge, ki poplačati jih nihče ne more. Kakor vesten in mož na svojem mestu v službi, značaj kremenit v vsaki stvari, tako zvest svojemu cesarju, svoji domovini do smrti. Odšel si v raj, a spomin na Te, dragi tovariš, ostane vekomaj. Rahla Ti zemljica! — Tvoj postojnski kolega **Mirko Sadar**, učitelj.

—r— Na slovenskih in nemških šolah kočevskega okraja je popolniti več učnih mest. Prosilci, oziroma prosilke naj naznanijo svoj naslov c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku v Kočevju.

—r— Božični dar idrijske šolske mladine. Iz Idrije nam poročajo: Po prizadevanju učiteljskih zborov obeh naših ljudskih šol in ob požrtvovalni darežljivosti idrijskega prebivalstva je tudi za božične praznike storila naša šolska mladina vse, kar je v naših skromnih in tesnih razmerah mogoče, da so bili v našem mestu bivaajoči vojaki za Božič obdarovani s primernimi darili. Vsa čast gre neumorno delavnemu učiteljstvu, ki žrtvuje čas in denar, da se patriotsko njegovo čuvstvovanje tako lepo izpričuje v plemenitih dejanjih! — Uspeh božične zbirke, ki je napravila vojakom obilo veselja, je bil ta: 440 K gotovine, 255 zavitkov (jabolka, cigarete, orehi, piškote i. dr. kot darilo za enega vojaka), 200 kg jabolk, 3800 cigaret, 1100 vojnopoštnih dopisnic, 5 kartonov čajnega peciva, 2 kg čokolade, 3 kartoni orehov, 6 kg sladkorja, 1 karton posušenega sadja, 48 žepnih rut, 11 parov spodnjih hlač, 12 parov nogavic, potem užigalice, cigaretni tobak in nekaj svinčnikov. Za bolne vojake v bolnišnici pa: 4 steklenice sadnega soka, 2 veliki štruci, 300 cigaret in pol kilograma sladkorja.

—r— Padel je na tirolskem bojišču **Ciril Hrast**, c. kr. rezervni poročnik in jurist, sin nadučitelja v pokoju in prefekta tukajšnje gluhozemnice, tovariša **Iv. Hrašta**. — Bodi vrlemu junaku časten spomin, težko prizadetemu očetu pa naše iskreno sožalje!

—r— Šolsko vodstvo na Colu nad Vipavo je nabralo od hiše do hiše vsoto 300 kron. Za ta denar se je nakupilo veliko lepih in koristnih darov za božičnico vojakom v bolnišnici v Vipavi. Mala vsota se je pa poslala »Skladu v pomoč vdovam in sirotam po pripadancih skupne oborožene sile«.

—r— Božični darovi kranjske šolske mladine za vojake na bojišču. Šolska mla-

dina na Kranjskem je poklonila vojakom na bojišču približno tri vagone božičnih daril. Od vseh strani so zadnji čas prihajali nabiralnici vojnokrbstvenega urada v Ljubljani nešteti zavojčki, vsi lepo zaviti v svilen papir, prevezani s pisanimi trakovi in okrašeni s smrekovimi vejicami. Posamezni zavojčki so vsebovali večino priprav za šivanje, gumbe, varnostne igle, žepni nožič ali škarje, žepni robec, zapestnike, vnuče, molitvenik, beležnico, svinčnik, dopisnice, cigarete, čokolado, sladkorčke itd. Mali darovalci so priložili za neznanega obdarovanca vojščaka tudi ljubezna pisemca, kjer jim žele vesele božične praznike in jim pošiljajo tople pozdrave. Vsak darovalec je tudi pridejal zavojčku vojnopoštno dopisnico z napisanim svojim naslovom, na kateri naj bi mu obdarovani vojak prijazen potrdil prejem božičnega darila. To je bilo veselje med vojnaki na bojišču in med malčki doma, ko je prihajala vojaška pošta! — Naše učiteljstvo je z nabiranjem in prirejanjem teh darov zopet sijajno posvedočilo svoje patriotično mišljenje. Čast mu!

Štajerske vesti.

—š— **Umrl je** v Mariboru ravnatelj tamkajšnjega deželne ženskega učilišča **Franc Frisch** v 60. letu svoje starosti. — Napisal je več strokovnih knjig, ki so v šolskem svetu njegovemu imenu pridobile dober glas.

—š— **Pri Sv. Lovrencu nad Mariborom** ustanovi nemški Schulverein »Franc Keimov otroški vrtec« in nabira v to svrhu s posebnimi oklici darove po nemških deželah.

—š— **Umrl je** v Mariboru organist in skladatelj **Rudolf Wagner**. Wagner je poučeval tudi dlje časa petje na mariborski gimnaziji.

—š— **»Izpraznjeno ruško gnezdo«**. Pod tem naslovom prinaša »Marburger Zeitung« dne 17. decembra 1915 naslednjo izjavo: »Obdolžili smo oba gospoda zasebna tožitelja Ivana Ilca, kaplana v Rušah, in Dav. Lesjaka, učitelja istotam, da sta Srbom prijazenega (srbofilnega) mišljenja. Pozneje smo se pa prepričali, da je bila ta obdolžitev, ki je bila provzročena zaradi aretacij v Rušah in zaradi pripovedb tretjih oseb, neutemeljena, zaradi česar nimamo nobenega povoda, da bi ne izjavljali, da ne vzdržujemo več te obdolžitve«. Pravica se je izkazala tudi v tem slučaju — obrekovalci so obsojeni.

—š— **Imenovanje v armadi**. Za poročnika je bil imenovan učitelj iz slovenskih goric **Ante Stefancios**, sedaj praporščak pri spodnještajerskem domobranskem pešpolku na italijanskem bojišču.

—š— **Zahvala**. Blagi šolski dobrotnik gospod **Simon Strenkl**, učitelj v pokouju in posestnik na Tinskem, se je tudi letos spomnil naše ubožne šolske mladine in daroval za božičnico v svrhu nabave šolskih potrebščin 20 K. — Za ta velikuodušni dar izrekata najpresrečnejšo zahvalo šolsko vodstvo in krajni šolski svet. — Zibika, dne 12. decembra 1915. — Načelnik: **Franc Smole**, l. r. Šolski vodja: **F. Rošker** l. r.

—š— **Iz Gaberja pri Celju**. Za Miklavža otrokom **Ciril-Metodovega** vrtca se je nabralo 189 K 70 vin. V nedeljo, dne 5. decembra zvečer je obiskal Miklavž naš vrtec. — Vsa čast okoliški občini, ki je v teh težkih časih, dasi ima za vrtec itak že mnogo stroškov, darovala 50 K in gosp. Majdiču, ki je daroval 40 K. Hvala tudi vsem drugim darovalcem, ki so nam pomagali do lepe vsote. Hvala gospodičnima **Stribarjevi** in **Omladičevi**, ki sta pomagali vrtnarici pri nabiranju in pri prireditvi!

—š— **Odlikovanje**. Srebrno hrabrostno in bronasto svetinjo je dobil **Franc Luknar**, učitelj pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Obenem je bil pomaknjen za praporščaka. Sedaj biva kot ranjenec v neki graški bolnišnici. Čast junaku!

—š— **Jarenina v Slovenskih goricah**. Poročali smo že zadnjič, kako so se slavljali naši prostovoljni strelci od doma. Danes naj povemo, kako zanje skrbimo tudi sedaj. Naši učenci so nabrali na dan 2. decembra za božičnico ob Soči lep znesek 305 K 80 vin. A tudi učiteljice, učenke in druga dekleta gibajo marljivo svoje spretno roke. Poplute so do Božiča za 300 kron volne in še pletejo dalje. Volno je kupil krajni šolski svet.

—š— **Tiskovine s cirilico prepovedane**. Na podlagi cesarske naredbe z dne 23. maja 1915 je po naročilu vrhovnega zapovedništva južnozahodne fronte štajersko namestništvo prepovedalo izdajanje in razširjanje tiskovin, ki so tiskane s cirilico. Zlasti je prepovedano razpošiljati

take tiskovine po pošti. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali po § 9. zakona z dne 5. maja 1869.

Goriške vesti.

—g— **Taborišče v Bruku** — tako nam pišejo — se veča in širi, število beguncev se čedalje bolj množi, zdaj nas je tukaj Slovencev okoli 3500. Zastopani so kraji Podgora, Pevma, St. Frjan, Gorica, Deskle, Kanal, Volče, Tolmin, Bovec, Vrh, Gaborje, Opatjeselo, Doherdob, Sela, posamezne družine iz nekaterih briških, kraških in drugih krajev. — Barake so precej družinsko in udobno napravljene, udobnejše kakor v drugih taboriščih. Pred nami so bili tukaj nastanjeni judovski begunci iz Galicije, za njimi nekaj časa Italijani s Tirolskega. — V taborišču imamo tudi šolo. Dozdaj je otvorjenih pet razredov. Kot šolski voditelj deluje **Ivan Ivančič** (Kred), potem so tukaj učitelj **Mavricij Benič** (St. Maver) in učiteljice: **Milka Gulinova** (Grgar), **Marija Srebrničeva** (Levpa) in **Ema Ivančičeva**. Preskrbljeno je tudi za vrtnarico in za učiteljice šivanja.

—g— **Obrtne šole in strokovni tečaji za begunce**. Osrednji odbor za begunce južnih krajev (Dunaj, IV., Favoritenstrasse 5) se je obrnil do vlade, da otvori za begunce obrtne nadaljevalne šole ter obrtne strokovne tečaje. V kratkem času se otvori v Pottendorfu strokovni obrtni tečaj za pletenje košev za sadje in zelenjavo, enako se namerava po vseh barakah in večjih naselbinah uvesti strokovne tečaje za ženska dela in druge obrti, ter se bo posebno gledalo na to, da se udeležujejo tečajev in šol begunci onih krajev, kjer se izvršuje doma ena ali druga obrt, n. pr. begunci iz Sovodenj bi se udeleževali tečaja za pletenje košev, begunci iz Opatje sela in Brestovice za napravu bičev, begunci iz Solkana za mizarstvo, iz Mirna za črevljarsko obrt, iz naših gor bi se udeleževale ženske tečaja za čipkarsko obrt in za druga ženska dela. Želeli je, da se teh šol in tečajev oklenejo posebno dečki in deklice onih krajev, kjer ni še razvita nobena domača obrt. Osrednji odbor prosi duhovnike in učitelje, ki delujejo pri beguncih, da mu v tej važni zadevi pomagajo, enako prosi razne strokovne učitelje in mojstre, da se za pouk v eni ali drugi stroki oglase.

—g— **V otroškem vrtcu Družbe sv. C. in M. ob Soškem mostu** v podgorski občini je bila za vrtnarico dolgo časa **Roza Maraževa**. Sedaj je nastavljena vdružbenim vrtcu na Savi pri Jesenicah

—g— **Goriško osrednje semenišče** se je preselilo v Zatičino na Kranjskem. Tam so sedaj semenišniki za škofije goriško, poreško, tržaško in krško. Prvega tečaja letos ni. Semenišče vodi profesor dr. **Ličan**.

Tržaške vesti.

—t— **III. vojnega posojila** je podpisalo 6595 učencev občinskih in državnih šol 28.400 kron.

—t— **Odlično priznanje**. V nekem pismu, nanašajočem se na prireditve naše šolske mladine v proslavo cesarjeve 67. letnice »Narodnem domu«, se izraža njegova ekscelenca g. namestnik **Fries-Skene**, da je bila proslava »tako lepo prirejena in je tako dobro uspela«. Tako lahko priznanje od take odlične strani odlikuje organizatorje, izvrševalce in vse občinstvo, predvsem pa naše šolstvo in njega delo!

—t— **Prepoved**. Tržaško deželno sodišče (tč. v Voloskem-Opatiji) je izdalo prepoved, s katero se zabranjuje razširjanje različnih svetinj in kovinskih obeskov z imeni **Cavourja**, **Garibaldija** in **D'Annunzia**, z iredentističnimi napisi itd.

—t— **Tretji vojaški dan v Trstu** se je končal z izrednim uspehom. Nabralo se je 74.000 kron, pač gotovo velika vsota, ki priča sijajno o patriotizmu Tržčanov. — V odboru je bil tudi naš tovariš **V. Engelmann**, ki si je za tolik uspeh pridobil odličnih zaslug.

—t— **Povišanje**. Tovariš **Egon Jeršek**, učitelj na C. M. šoli v Trstu, je imenovan za poročnika v alpskem polku.

—t— **Kraška Tržačanka** je poslala za božični dar ubožnim učencem 16 pletenih majic in 14 parov nogavic, za kar se ji podpisano vodstvo najiskrenejše zahvaljuje. — Vodstvo dekliske C. M. šole pri Sv. Jakobu.

—t— **Madžarski kurz** prične po iniciativi tržaškega namestnika v Trstu v kratkem času s poukom. Vpisanih je že precejšnje število frekventantov.

Istrske vesti.

IVAN MILOHNIČ.

V Čresu v Istri je umrl profesor **Ivan Milohnič**, star 80 let. Pokojnik je služboval na učiteljsku v Kopru. V Čresu je sezidal na svoje stroške šolo in cerkev. Za hrvatsko stvar je bil pokojnik vedno vnet. — Blag mu bodi spomin!

—i— **Istrski begunci na Moravskem**. »Hrvatski List« poroča: Pišejo nam iz Šildberga na Moravskem: Zaradi prizadevanja našega sedanjega g. župnika **Gjinića** se je otvorila v tem daljnem mestu severnega Moravskega hrvatska šola za našo dečo. Za učiteljico je imenovana gospodična **Štihovala**, dosedaj učiteljica v Stinjani pri Pulju. Ljudstvo je z veseljem pozdravilo otvoritev hrvatske šole.

—i— **Poslanec prof. Vjekoslav Spinčić** je bil od zagrebskega nadškofa povodom 45letnice svojega mašništva imenovan za častnega konzistorialnega svetnika zagrebske nadškofije. Prof. Spinčić se nahaja od izbruha vojne z Italijo v Zagrebu.

Splošni vestnik.

Nemško-nacionalno društvo za Avstrijo je imelo na Dunaju svoje glavno zborovanje. Poslanec dr. **Mühlwerth** je zastopal mnenje, da je glavni vojni smoter Avstrije notranje-politiški, namreč uredba in pomlajenje. Nemški jezik je treba uveljaviti kot posredovalni jezik, v državnem zboru pa uvesti nov pravilnik in nemški poslovni jezik. Poslanec **Wolf** je zastopal mnenje, da je treba v parlamentu ustvariti zdrave razmere in urediti jezikovno vprašanje v zvezi s šolskim vprašanjem.

Porotna sodišča. Državni zakonik in »Wiener Zeitung« objavljata cesarsko odredbo z dne 2. januarja 1916, ki določa, naj porotna sodišča v vsem državnem ozemlju ne delujejo do konca leta 1916, a pooblašča vlado, da sme že prej uvesti porotna sodišča.

Kolkovanje tožb zaradi razžaljenja časti. Tem potom naznanjamo strankam, ki hočejo tožiti samo zaradi razžaljenja časti, da morajo po novem zakonu, ki je stopil v veljavo 1. januarja t. l., prilepiti na ovadbo na levi strani kolek za 3 krole. Pri razpravi pride na zapisnik za prve pol ure kolek za 1 krole, za vsake nadaljnj pol ure pa kolek za 2 krole. Za vsakovrstno razsodbo je treba plačati kolek za 5 krole. Vsako drugo vlogo, ki se nanaša na ovadbo zaradi razžaljenja časti, je treba kolkovati s kolkom za 1 K. — Opozorjamo torej občinstvo, da naj tožb zaradi razžaljenja časti ne vloga več nekolkovanih, ker bi drugače moralo pozneje plačevati globe, ki jih določa finančna oblast, če vloge niso kolkovane.

Odloženi izpiti. Ministrstvo za poljedelstvo je z naredbo od 25. julija 1915, št. 32.807, odložilo na nedoločen čas termin za državne izpise za gozdnarje, za službo gozdnega varstva in za tehnično pomožno službo. Ti izpiti bi se morali glasiti § 9. naredbe ministrstva za poljedelstvo od 3. februarja 1903, drž. zak. št. 30, vršiti vsako leto. Določitev termina za te izpise se objavi pravočasno.

Slovensko planinsko društvo se nahaja v jako kritičnem položaju. Že drugo leto je izostal vsakršen dohodek iz oskrbe naših planinskih postojank in izostali so tudi drugi redni dohodki, podpore itd. Vse delovanje se je omejilo na Kamniško Bistrico, kjer pa naše naprave ne zadostujejo za večji promet. Obstoju društva je odviseh od gnotnega uspeha, ker ima društvo za vzdrževanje in amortizacijo svojih postojank silno velike obveznosti. Le zvestoba članov in redno plačevanje članarine more rešiti društvo v tem težavnem položaju. Naša hrabra armada je zavrnila napad sovražnikov na naše krasne planine, dolžnost je vsakega posameznega slovenskega planinca, da z redno članarino in z blagodušnimi izrednimi prispevki pripomore vzdržati društvo in njegove naprave. Zlasti prosimo gospodo, ki je s članarino na dolgu, da jo blagovolj poravnati. Zaradi velikih obveznosti je brez dohodkov obstoj društva nemogoč. — Odbor.

Občine so dolžne plačevati svoje uradnike tudi za čas vojne službe. Mestna občina **Zdica** na Češkem je svojemu tajniku zaradi vpoklica pod orožje znižala plačo od 166 K na 66 K 66 vin. mesečno. Tajnik je vložil tožbo na deželno sodišče v Pragi, ki je z razsodbo izreklo, da je občina dolžna plačevati polno plačo. To razsodbo je potrdilo tudi višje deželno sodišče, torej vse tri instance.

Petdesetletnica splošnega avstrijsko-ogrskega uradniškega društva. Povodom tega jubileja je imelo uradniško društvo 20. novembra v ožjem krogu slavnostno zborovanje, ki ga je vodil društveni predsednik, vpokojeni sekcijški šef in tajni svetnik **Bernatzky**, ki je v svojem ogovoru zlasti poudaril vdanost uradništva cesarju in državi. Slavnostni govor je imel cesarski svetnik **Muresch**, ki je pojasnil najvažnejše dogodke v zgodovini uradniškega društva in označil društveno delovanje v prid stanovskih interesov. Zborovanje je priredilo posebno počaščenje ustanovitelju uradniškega društva **Engelbertu Kesslerju**, ki dela še danes v društvu, in izvolilo več zaslužnih društvenikov za častne člane. Društvo je povodom tega svojega jubileja izdalo tudi spominski spis v nemškem jeziku. V tem spisu je popisana zgodovina ustanovitve uradniškega društva in vse delovanje društva v preteklem polstoletju. Za humanitarne namene, zlasti za šole, zdravilne in podporne namene ter za ustanovitve vdovskih in sirotinskih domov je društvo izdalo že več kakor tri in pol milijona kron. Zadnji občni zbor je določil obresti od glavnice 200.000 K za vsakoletno podporo za operacijske stroške. Sredstva za to humanitarno delo je dobivalo društvo iz svojih gospodarskih naprav. Društvo ima svojo zavarovalnico na življenje, pri kateri je bilo koncem 1914. leta zavarovanega kapitala nad 224 milijonov kron, rent pa skoro dva milijona. Za uradniški kredit so skrbeli hranilni in posojilni konsorciji, ki so zdaj organizirani kot zadruge z omejeno zavezo. Teh konsorcijev je 62, ki imajo 48.000 deležnikov, več kakor za 60 milijonov deležev in so dali skoro 92 milijonov posojil.

Razgled.

— **Redek učiteljski jubilej**. V Velukli v Dalmaciji je slavil dne 2. t. m. tamošnji učitelj **L. Mladinco** petdesetletnico težke učiteljske službe. Jubilar je povsod, kjer je služboval, zapustil najlepše spomine kot izvrsten učitelj in vzgojevalec in kot dober in značajan človek. Učitelj s tako minolostjo težkega in za bodočnost naroda odločilnega truda je pač veteran narodnega dela in more slaviti tak jubilej z osrečevalno zavestjo, da je svoje življenje posvetil — svojemu narodu!

— **Umrl je** na Semmeringu pri Dunaju znani zagrebski zdravnik in specialist za tuberkulozo dr. **Evgen Barac** pl. Repenski.

— **Tečaj za madžarsčino** so otvorili na praškem nemškem vseučilišču.

— **Hrvatski pesnik Ivo grof Vojnović** se nahaja težko bolan v zagrebski bolnišnici. Oslepel je na eno oko, in zdravniki se boje, da izgubi še drugo.

— **Nov svetovni jezik**. Nemški profesor **Baumann** je izdal knjigo o novem svetovnem jeziku, ki ga imenuje »Wede«. V knjigi najprvo dokazuje neuporabnost in slaboglasnost sedanjih umetnih pomožnih jezikov volapük in esperanta, ki so nič, ker temeljijo na romanskih ali slovanskih ali angleških podlagah, ter razvija nato gramatiko svojega novega svetovnega sistema — ki ni nič drugega kakor grdo popačena nemščina. Iz knjigi pridejane čitanke naj navedemo en sam vzorec, »sprakproba« (Sprachprobe) se pravi to po »Wede«: Ik bit Si tabuk, wele ik hawen geli Si su shiken suruk, sobal si hawen geles os, weil meine swester meg lesen es, Entfangen Si, meine her, tafer-sikern fon meine ausgezeiknete aktum! — Za onega, ki zna nemško, bi torej ne bilo preveč težavno se priučiti najnovejšemu svetovnemu jeziku, saj je treba le pogruntati, da pomeni »tabuk« das Buch, »geli Si« je »geliehen Ihnen« in »tafersiker« je die Versicherung, toda navzlic temu dvomimo, da bi našla iznajdba profesorja **Baumanna** mnogo pristašev, akoravno trdi, da je njegov »Wede« takorekoč edini svetovni jezik, ki bi smel biti vbodoče pripuščen.

— **Prepoved kajenja za šolsko mladino na Bavarskem**. Bavarsko naučno ministrstvo je izdalo prepoved, ki se z njo šolski mladini v vseh ljudskih šolah najstrožje zabranjuje kajenje. Prepoved se utemeljuje z gospodarskega, zdravstvenega in vzgojnega stališča ter naglašja, da je smatrati kajenje neodrastle mladine kot nedopusten pregrešek proti javni strogo rednosti in redu; pa tudi iz ozirov na ohranitev in okrepitev brambne sile se mora najstrožje nastopiti proti nesodobnosti kajenja med mladino. Glede učencev na višjih učnih zavodih in šolah je izšla posebna odredba.

— **Umrl je v Zagrebu** v starosti 65 let knjiготrčec **Stjepan Kugli**, znan kot založnik mnogoštevilnih poučnih in zabavnih hrvatskih del.